مرتبی معلم حافظ رامیف.

گیپناتیزم
یاکه
یوقلاتو.

برنچی جزء.

بو کتابده گیپناتیزم تمام بیان قیلنمشلر.

بوکتاب ایلان هرکمنی یوقلاتورغه ممکنلر.

یوقلاتو رسملرندن برسی.

مطبعهٔ کریمیه قزانده.

بر ایکی سوز:

گیپناتیزم ، هم آنی نیچك استعمال ایتو حقنده بوته‌ن ملتلر تلنده ئلله نیقدر کتاب ورساله‌لر بولسه‌ده، بو کونگه قدر بزنڭ ملت تلنده گیپناتیزمنی تعریف ایتکان، هم آنی استعمال ایتو طریقلرن اوگره‌تکان بر اثرده کورنمه‌دی. شولایده بعض بره‌ولر بز گیپناتیزم حقنده باشقه ملت تلنده بولغان اثرلرنی کوروب، تورلی تجربه‌لر یاصاب استفاده ایتمکده ایدیلر. اما کوبره‌ك خلقمز گیپناتیزم نرسه ایدیکن بلمیچه تلدن تلگه‌سویله‌بکنه اوته‌لر، چونکه حاضرگه قدر بو حقده اوزبزچه بر اثرده یوق ایدی، شونلقدن تییوشلی ره‌وشده گیپناتیزمدن فائده‌ده ایتولمی ایدی. بزده اوشبونی اویلاب گیپناتیزم حقنده باشقه ملتلر تلنده یازلغان بر نیچه کتابلرنی کوروب، هم ممکن قدر اوزبزده گیپناتیزم ایله‌ن تورلی تجربه‌لر یاصاب، نه‌ق اوزبزنڭ تاتار تلنده برنچی مرتبه اولاره‌ق اوشبو «گیپناتیزم» اسملی کتابمزنی یازوب، نشر ایتمکچی بولدق. اوشبو گیپناتیزم اسملی کتابمزنی مطالعه ایتوب استفاده ایتمکلرن ارباب هوسدن رجا ایده‌من.

معلم حافظ رامییف.

گیپناتیزم

یاخود صنعی یوقلاتو .

گیپناتیزم ئلوغ فنی بر قوت در، که حاضر ده بو فن ایله‌ن کوب اشلر، کوب فائده‌لی تجربه‌لر یاصالماقده‌در. مثلا: هیچ بر دوانی قابل بولماغان (آلکوگولیك کبی) لرنی دوا قیلوغه استعمال ایدلمکده، خسته‌خانه‌لرده آوروLارنی آپیراتسیه وقتلرنده طویو خاصه‌سن بترو اوچون (خلورافورم، کاکائین) کبی ضررلی نرسه‌لر استعمال ایتو اورنینه، بوزمانده گیپناتیزم قوّتی ایله‌ن ایك مشکل یارو هم کیسو عمللری خسته‌گه هیچ بر سیزدرلمیچه اجرا ایتولمکده‌در. آندن باشقه صاناب بترگیسز فائده‌لی اشلر اوچون البته شولوق گیپناتیزم قوّتی خدمت ایتمکده‌در.

حاضر ده گیپناتیزم قوّتی‌نك نرسه‌دن عبارت، نیدن اثر ایتوون تمام بیلگوله‌و ممکن توگلدر. شونداده گیپناتیزم دیگان غایت‌ده آدملر اوچون فائده‌لی ئلوغ بر قوّت‌نك بار بولووی تمام بلنمشدر. چونکه کون بکون استعمال ایتلوب فائده‌لی نتیجه‌لر چقماقده‌در .

موندن ایکی عصرلر مقدم گیپناتیزما ایله شغلله‌نمش هم آنك ترقی ایتووینه کوب خدمت ایتمش بولغان مشهور

(مسمەر) ایله آنڭ مسلـگنده بولغانلر، گیپناتیزما هر کمده بار؛ قوۂمعنویەنڭ اثر ایتوچی بر قوۂمقناطسیەکبی قوّت دن‌عبارت بولوون‌فرض ایتمشلر، صوڭره گیپناتیزماچیلرنڭ مخصوص اصول وقاعده‌لرینه بناءً مذکور قوّتنڭ تله‌گان بر آدمنـك وجودینه اثر ایتدروب استعمالی معلوم بولمش. مذکورقوّت داخل بولغان کمسه آندن اثرله‌نـوب یوقلار، هـر تورلی قوشلغـان اشلرنی اشله‌ر. صوڭره‌بوقوت‌نی چغارلسه ینه‌دن‌هیچ‌بر ضررسز اوّلـگی حالینه قایتور.

۱۸٦۰ تاریخلرنده پرافیسور „ شارقـو „ هم ایبدەشـی „سالپتریيه‌ر„ خسته‌خانه‌سنده‌تجربه‌لری، دخی دوقتور „برنهایم„ „نانسی„ کبی‌لرنڭ اجرا ایتدکلری عمللری، هم تجربه‌لری گیپناتیزما حقنده تیکشرولری سایه‌سنده گیپناتیزمانڭ‌بوکونگی قاعده‌لرینڭ نیگزی‌صانالمشدر. هم گیپناتیزما قوّتن برآدمگه استعمال ایتکانده تلقین یعنی سوز، بیورو بله‌ن هم کوز بله‌ن قاراب اثر ایتدرلووی بلنمشدر.

گیپناتیزما ایله‌ن تله‌گان آدمنی یوقلاتو.

بعض گیپنوز دوقتورلارنڭ فکرینه بناءً هر کشی‌نی گیپناتیزما قوّتی‌ایله‌یوقلاتوب بولماس. خسته‌خانه‌لرده‌یوقلاتوب

دوا قیلنغان یاکه آپیراتسیه یاصالغان تجربه‌لرده ایرلردن یوزگه قرق، خاتونلاردن یوزگه آلتمش آدمنی گیپناتیزما ایله یوقلاتورغه ممکن، یعنی یوقلارغه مستعد آدملر بولووی بلنمشدر. لکن حاضرده صوڭغی تجربه‌لر بوینچه هر آدمگه اوزینه مخصوص ترتیب ایله‌ن گیپناتیزمه قوّتن تأثیر ایتدرلووی بلنمشدر. فقط مجنون یاکه ضعیف فکرلی آدملرنی یوقلاتو قیینراق، شولاینه گیپناتیزماغه بیك ماهر آدم، تورلی اصوللر ایله یوقلاتووی ممکن‌در. گیپناتیزما ایله بر آدمنی بیك ییڭل رەوش ایله یاکه قیینراق ترتیب ایله‌ن یوقلاتو ممکن ایدکی توبه‌نده یازلاچق گیپناتیزما قاعده‌لرن تجربه ایله‌ن معلوم بولور.

گیپناتیزمنڭ مشهور اصول و قاعده‌لری.

۱نچی: یوقلاتورغه‌تله‌گان آدمنی آرقاسی طرفینه جذب (موتن اصولی).

۲نچی: کچکنه بارماقنڭ جذبی.

۳نچی: یوقلاتورغه تله‌گان آدمنڭ قارشوسنده سویله‌و- بیورو (تلقین).

٤نچی: یاقتی نقطه‌نڭ تأثیری.

٥نچی: توگه‌ره‌ك کوزگی‌نڭ تأثیری.

٦نچی: گیپناتیزمغه مخصوص کوزگینك تأثیری.

اوشبو اصوللرنی هر برسن قسقه‌چه‌غنه بیان ایتوب کورسه‌تیك:

۱نچی اصول: یوقلاتورغه تله‌گان آدمنی آیاقلرینی پر برینه تمام توتاش (یعنی آراسن آیروب توگل) بولغانی حالده آیاق اوره باصدیروب طوتلور. صوڭره قوللریڭزنی مذکور آدمنڭ آرقا طرفندن صرتی اوزره یعنی قالاق سویه‌گی اوستینه قویوب بر آز وقت طورڭز. بوحال اوزره بر آز وقت طورغاچ قوللرڭزنی آقرنغنه آرقاسی بویلاب توبه‌ن طابا شودروب توشره باشلاڭز. اگرده اوشبو یوقلارغه مستعد آدم بولسه درحال قوللرڭز توبه‌ن طابا اشقلوب توشه باشلاغاچده حرکتله‌نه باشلار، یعنی آرقاسی طرفینه آقرنغنه آوشا باشلاب آرتقا طابا کیته‌ر.

۲نچی اصول: کچکنه بارماقنڭ جذبی.

یوقلاتورغه تله‌گان آدمنڭ اوڭ قولن اوچ طرفی آستده بولدیغی حالده طوتڭز، هم صول قولڭز ایله مذکور آدمنڭ کچکنه بارماقن بر آز وقت مسح ایتڭز، صیپاڭز. اوشبو روشده بر آز وقت اوتکاچ کچکنه بارماقی سز صیپاغاندن سلکنه باشلار، اگرده بو بارماقی حرکتله‌نه باشلاسه بو آدمگه، ایندی بارماقڭنی آرتق سلکته آلمازسڭ دیب بر سوز ئه‌یتسه‌ڭز،

تله‌گانـگز زمانغه قدر بارماقن حرکتله‌ندره آلماس. بو اصول ایله‌ن کچکنه بـارماقینك حرکتله‌نووی بو آدم‌نك گیپناتیزم قوّتی ایله یوقلارلق آدم ایکانلـگی بلنور. همده بوندن‌صوك بو آدمنك کچکنه‌بارماقینه یا که بوتون قولینه بیك‌قاتی‌أوروب بوحالن یعنی گیپناتیزم قوّتن کیری آلماق لازمدر!.

۳نچی اصول: یوقلاتورغه تله‌گان آدمنك قارشوسنده سویله‌ب بیورو (تلقین). یوقلاتورغه تله‌گان آدمنی قارشوگزغه کیتروب کوزلرینه تمام تـگه‌ب قاطی‌غنه قاراغانـگز حالده اول‌آدمگه بیورو امرایتو ره‌وشنده فلان‌فلانچه حرکتـله‌نوون ئه‌یتورسز، بیوررسز. مثلا: «کوزگنی یوم، ایندی‌کوزگنی آچما، آغزگنی آچ، آغزگنی آچقاچ یـاپما، قولـگنی‌، کوته‌ر، توبه‌ن‌توشورمه کبی»، سوزلر ایله‌ن بیوررسز. اگرده مذکور آدم بـو سوزلردن بو بیورولردن اثرله‌نوب اطاعت ایتسه، بیورغانچه اشله‌سه بـو آدمنك گیپناتیزم قوّتی ایله یوقلارلق آدم ایکانی بلنور، هم بو ترتیب ایله اثرله‌نگان آدم یوقلارغه ایك مستعد آدم بولادر.

٤نچی‌اصول: یاقتی نقطه‌نك هم توگه‌ره‌ك کوزگینك تأثیری: یوقلاتورغه تله‌گان آدم کیره‌ك حرکتله‌نمیـچه تیك طورسون، کیره‌ك حرکتله‌نسون فقط یاقتی بر نرسه‌گه یا که

کوزگیگه بر آز زمان قاراتوب طورگز. بو آدم یاقتی نرسه‌گه بر آز وقت قاراب طورغاچ کوزلری قاراب آرغان صماق بر آز آورتقان کبی بولوب، یا که یوقلارغه تله‌گان آدم کبی ره‌وش سیزلسه بو آدمده گیپناتیزم ایله یوقلارلق آدمدر.

٥نچی هم ٦نچی اصول: کوز گیننك تأثیری.

بو کوزگیلر گیپناتیزمغه مخصوص بولوب اوشبو کوزگی ایله‌ده گیپناتیزم عملی اجرا ایتوله‌در. بوندی توگه‌ره‌ك کوزگیلر دوقتور «لوئی» طرفندن اختراع اولنمشدر. موندی کوزگیلرنی تله‌گان آدم صاتوب آلورغه ممکن.

یوقاریده بیان قیلونغان اصول‌لر ایله اثر له‌نمه‌گان آدملرنی گیپناتیزم قوّتی ایله یوقلاتووی بر آز قیینراق، لکن کوب آدملر مذکور اصوللرنك برسی ایله اثرله‌نوب یوقلارلر. بو اصوللر ایله یوقلاوی آڭلاشلغان آدملرنی تو به‌نده‌گی ترتیب‌لر ایله یوقلاتولور:

١نچی: سوز ایله (تلقین).

٢نچی: یاقتی نقطه‌غه، یاقتی نرسه‌گه قاراتو ایله.

٣نچی: توگه‌ره‌ك کوزگیگه قاراتوب.

٤نچی: قاراو ایله یوقلاتلور.

سوز ایله یوقلاتو.

شفقت ایله گنه یومشاقغنه، یوقـلاتورغه تله‌گان آدمنك كوزلرینه قـارارسز، هم قاراغاچ: كوزلرگنی یوم دیـب ئه‌یتورسز. صوڭره آقرن آقرن بـرده قاتیلق كورسه‌تمیچه «ایندی یوقوڭز كیله، یوقلارغه باشلیسز، سینی یوقی باستی، یوقلیسز، یوقلیسك، ایندی یوقلادك، یوقلا» دیـب اوشبو آدمگه ئه‌یتورسز. بو آدم‌گه بو سوزلرنی برنیچه مرتبه تكرار ایتكاچ اثر له‌نوب یوقلار.

یاقتی نقطه‌غه قاراتوب یوقلاتو.

یاقتی برنرسه آلوب یوقلاتورغه تله‌گان آدمنك آلدنده طوتوب بو آدمنی شول یاقتی نرسه‌گه قاراتگز، بـر آز وقت قاراب طورغاچ كوزلرنده بر اثر كورنور، كوزلری یوقومسری باشلار. بو حال تیز یوقلاون بلگرتور. بوندن صوك برنچی اصولـده یعنی سوز ایله یوقـلاتوده ئه‌یتولگان سوزلر ایله بویورلسه البته بو آدمده یوقلار.

توگه‌ره‌ك كوزگی ایله یوقلاتو.

تله‌گان آدمنی دوقتور «لوئی» كوزگی‌سینه قاراتوب یوقلاتلور.

قاراو ایله یوقلاتو .

یوقلاتورغه تله‌گان آدمنی آرقاسن یاقتی طرفقه طوری کیتروب بر پیرگه (اورندقغه) اوطرتلور . بوندن صوڭ قوللرن قوللرڭز ایله طوتوب بر آز وقت طوب طوری مذکور آدمنڭ کوزلرینه قاراب طورڭز :

بو اصول ایله برنچی اصـول‌ده‌غی سوزلرده ئه‌یتولسه «یوقوگز کیله، یوقلارغه باشلیسز، یوقلیسڭ، ایندی یوقلادڭ، یوقلا» کبی سوزلر استعمال ایتلسه بو آدم بیگره‌ك تیزلك ایله یوقلار.

گیپناتیزم‌ده ایڭ مشهور اوچ درجه.

بر آدم یوغاریه‌غی اصوللردن برسی ایله یوقلاتلدقـدن صوڭره بر نیچه درجه‌کیچرر. یوقلاغان آدملردن بعضلری بتون اعضاسی سونه‌ر، قولن کوته‌روب توشورسه‌گز قولی آغاچ کبی توشه‌ر. گویه‌بیك تیره‌ن یوقوغه کیتکان کبی بولور، صولووی تیره‌ن و منتظمدر. بو درجه‌ده یوقوغـه «له‌تارژی» درجه‌سـی دیورلر. بر آدم بوحالده ایکان کوزلری یابق بولسه، اگر کوزلرن آچار بولسه‌گز ایکنچی درجه ظاهر بولا باشـلار. اعضاسی قاطیلانور، اعضاسن‌نیندی‌ره‌وشده‌قویساڭ شول‌ره‌وشده طورر قالور. لکن بو آدم‌نڭ کوزلری حرکت‌ده بولور، هم قایو طرفقه قاراتساڭز شول طرفقه قارار، نیقدر قاتی قچقروب سویله‌سه‌گـز ده بو آدم ایشتمه‌س. بو درجه‌گـه «قاتاله‌پسی» درجه‌سی دیورلر. بر آدم بوحالده ایکان اگر کوزلری اوستینه ئورلسه یاکه بو آدم‌نڭ ماڭلایندن صیپاساغز اوچنچی درجه

ظاهر بولور. بو آدم اویاو کشی کبی سزنك ایله سویله‌شورگه باشلار هم سوزلرگزنی آڭلاب جواب بیرر. فقط نیندی ره‌وشده اوزینك نی اشله‌ب نیندی قوّت اچنده اوطروندن بی‌خبر بولادر. بو درجه‌گه «سومنامبول» درجه‌سی دیورلر.

بو درجه‌ده یوقلاوچی آدم بیك عجب حاللر واشلر کورسه‌تور بولار بیك مهمدر. سومنامبول درجه‌ده‌گی آدم قابل تلقین‌در. بیورغان اشلرنی هر برسن بیر ینه‌ییتکره‌در. مثلا: بر اشنی حاضر شولای اشله، یاکه بر آیدن حتی بر یل‌دن صوڭ اشله‌رسڭ دیب ئه‌یتولسه البته قوشلغانچه اشله‌یه‌چکدر. بو قوشلغان اشلرنی اشله‌وی اختیارندن باشقه‌در.

سومنامبول درجه‌سنده‌گی آدم گه‌هر تورلی اشنی اشله‌تووی ممکن بولسه‌ده، شونسی بیگره‌ك عجب درکه بو آدم جنائی، یاراماغان ضررلی اشلرنی اشله‌مه‌س، چونکه بو آدمنك ارادهٔ جزئیه‌سینه آرتق خلل کیلمه‌گان بولور. بو درجه‌ده یوقلاغان آدمنك خاصه‌سندن برسیده، بو آدم‌گه سوز ایله بیوروب ئوزن باشقه قیافت‌که کرتو ممکن‌در. مثلا: سین صاتوچی، صاتووڭ صات دیولسه، درحال صاتو صاتقان‌کبی قاینشور، یاکه سین بیك

اوصتا سویلەوچی؛ جه سویلەئەلی دیب ئەیتولسه، سویلی باشلار. اگر سین کۉلۉب طور دیولسه، همیشه کۉلۉب طورر. بونك کبی اشلرنی هر برسن اشلەتورگه ممکن در.

قای وقتلارده بو درجەده گی آدملر یراق ییرده بولغان واقعەلردن خبر بیره‌لر، حتی اوستی یابق صاوت اچنده گی نرسەلرنی کورر، باشقه کشی نك اویلاغان فکرلرن بلور.

قصقه‌چه غنه دخی بر مرتبه بیان قیلیق:

لەتارژی درجەسی: یوقلاوچی تیره‌ن بر یوقوده بولوب، اعضالاری ئوزئوزن طوتا آلماسلق بولور.

قاتالەپسی درجەسی: یوقلاوچی نك کوزلاری بر نقطه‌غه تره‌لگان تیك قاراب طورا، اعضالاری قاتوب قالمشدر.

سومنامبولیزم درجەسی: یوقلاوچی سویلەگان سوزنی آڭلی قابل تلقین، ئوزی باشقه روشکه کره، یراق ییرلرده بولغان واقعەلرنی اشلرنی کوره، عجب نرسەلردن خبر بیره، قوشقان اشنی هر برسن اشلی، تجربه قیلوچینك آلدنده یاصاب قویغان بر ماشیناسی کبی هر بیورغانینه اطاعت ایتەر. حتی تجربه قیلوچی ایکنچی بولمه‌ده بولغان غزیته یاکه باشقه نرسەنی

اوقورغه بیورسه اوزی اول بولمه‌ده بولماسه‌ده بر حرفنده یاشکلشمیچه هم بر حرفنده قالدرمیچه اوقوب چغار. هم گیپناتیزم یوقولاری آراسنده ایڭ عجبره‌گی هم مهمره‌گی اوشبو سومنامبولیزم درجه‌سی‌در. گیپناتیزم فننده اوشبو درجه‌لر ایڭ اساسلی بولغان درجه‌لردر. بولاردن باشقه درجه‌لرده باردر، آلارنیده وقتی ایله بیان قیلوربز.

گیپناتیزم قوّتی ایله یوقلاتوده کوب تورلی اصول وفکرلر بارلغن ئه‌یتکان ایدك، کوب پرافیسورلر، کوب دوقتورلر یوقلاتوده تورلی تورلی اصوللر استعمال ایتمکده‌در. بوکون ایڭ معروف بولغان ایکی اصول باردر:

١نچی «سالپه تریه‌ر» اصولی، بونڭ واضع ومؤسسی متوفی دوقتور «شارقو» در.

٢نچی «نانسی» اصولی‌در، بونکده مؤسسی «نانس» طب فاکولتیت پرافیسورلرندن مشهور دوقتور «برنهایم» در. اوشبو اصوللر هر ایکسی بر برینه باشقه تورلیچه اصوللر استعمال ایتسه‌لرده همان نتیجه بر تورلی چغادر. «سالپه‌تریه‌ر» مسلکی گیپناتیزمده یوغاریده بیان قیلنغان اوچ درجه‌نی

استعمال ایته‌رلر. اما „نانس“ اصولی ایله‌ن یوقلاتوده دخی کوب اصوللر استعمال ایتلوب تجربه‌لر یاصالماقده‌در. „نانس“ اصولی ایله‌ن یوقلاتو ترتیبن بیان‌قیلوب‌کورسه‌تیك: مثلا ــ بر آدمنی یوقلاتورغه تله‌سه‌ڭز، اوّل بو آدمگه گیپناتیزم ایله‌ن یوقلاوده اصلا ضرر یوق ایکانن سویله‌ب آڭلاتورغه‌تییوش. بوندن صوڭ بو آدم یوقلارغه راضی بولسه بو آدمنی یومشاقلق ایله‌گنه بر اورنغه اوطورتورسز، هم اوشبو ره‌وشده یوقلاتو عملن اجرا ایته باشلارسز: میڭا یاخشیلاب کوزڭ ایله قارا، اویڭا یوقودن باشقه نرسه کیترمه‌ڭز، یوقلاونیغنه اویلاب طورڭز، کوزلریڭه یوقو توشه، مونه قاراڭز کوزلرڭ اختیاردن باشقه آچلوب یابولا، ایندی یوقومسریسڭ، یوقوڭ کیله، یوقلی باشلیسڭ، کوزلرڭ یابولا، ایندی یوقلی‌سز، یوقلادڭز. بعض آدملرگه اوشبو سوزلر ییته‌ر، کوزلرن یومارلر، درحال یوقلاب کیته‌رلر. اما قایسی آدملرگه بو سوزلرنی تکرار ایتو تییوش، هم قوللار ایله‌ده اشارت ایتو کیره‌ك بولادر. مثلا: ایکی بارماقنی بو آدمنڭ آلدینه کیتروب، شول بارماقلارغه

قارارغه قوشلور. یاکه ایکی قولنی بر یولی یوقاریدن توبه‌ن طاباکوزلرینه اشارت ایتولور. یاکه بو آدمنی یوقلاتوچینك کوزی اچینه قاراتلور. لکن همیشه بو آدمگه اوزاق طورمیچه یوقلاون اوی‌لاتورغه تییوشدر. هم یوغاریده‌غی سوزلرنی تکرار ایتوب بیورلور. شولایوق مذکور سوزلرنی ئه‌یتکانده طاوشنی آقرنایتابارو تییوش بلکه لازمدر. ایك صوڭندن، یوقلاڭز! دیب ئه‌یتوده کیره‌کدر. بو اصول ایله کوب آدملر اوچ یاکه دورت مینوت وقتده یوقلاب کیته‌رلر.

بالفرض بعض آدملر یوغاریده ئه‌یتولگان سوزلر ایله‌گنه یوقلاماسه‌لر، یعنی کوزلرن یوممسه، یاکه بر آچوب بریومسه‌لر بووقتده بو آدمنك ایکی کوز قاباغن بارماقلرڭز ایله یومدرلوب طورلور. اوشبو ره‌وشده بر ایکی مینوت وقت بارماقلارڭز ایله یومدروب طورساڭز البته بو آدمده کوزلرن آچماس یوقلار. فقط بو وقتده‌ده مذکور سوزلر ایله بیوروب طورو تییوشدر. کوزلرڭ یوملدی، ایندی آچماسسڭ، یوقلیسڭ، یوقلا، یوقلادڭز، کبی سوزلرنی طاوشنی آقرنایتا باروب ئه‌یتلور.

بعض آدملر مثلا: سوز آڭلارلق بالالر بیگروك تیز یوقلارلر، بونڭ ئوچونده بولارنڭ کوز قاباقلارن بارماقلار ایله آقرنغنه یومدرلوب باصوب طورلور. بووقتده یوقی کیتره طورغان سوزلر سویلەب ایڭ صوڭندن «ایندی یوقلیسڭ، یوقلا، یوقلادڭز» دیوب ئەیتولسه بر ایکی مینوتده تمام یوقلاب کیتەرلر.

یوقاریده ذکر ایتولگان اصوللردن باشقه دخی بیك کوب اصوللر باردر. فرانسیەده شاریسته خستەخانەسنده گیپناتیزم درسلری بیروچی مشهور پرافیسور «لویس» اصوللری بویلەدر:

۱ نچی: یوقلاتورغه تلەگان آدمنڭ تەننِ اوماق وصیپامق ایله یوقلاتو. بعض کمسەلر باردر، که تەننده معین نقطەلرغه أوولسه صنعی یوقلاو حاصل بولور.

۲ نچی: تلەگان آدمنی اوزاق وقت بر نقطەغه یا که یاقتی نرسەگه قاراتماق، یا که یوقلاتوچینڭ کوزلرینه قاراتوب طورماق، قوّتلی بر یاقتی نرسه تأثیری ایله یوقلاتو، مثلا بوجملەدن توگەرەك کوزگیلر استعمال اولنور.

۳نچی: کوز قاباقلارن یاوب کوزن یومدروب طورو.

٤نچی: معدن طاوشی ایله یوقلاتو، بر طاوشلی نرسەنی قاغوب طاوش طکلاتوب یوقلاتو، یا که ساعتنڭ تق تق یورگان طاوشن طکلاتوب یوقلاتو، کبی.

٥نچی: سویلەب، تلقین ایله یوقلاتو.

٦نچی: ماگنیت واسطەسی ایله یوقلاتودر.

نیچه‌گنه سویله‌سه‌کده گیپناتیزمده سویله‌ب بیورو (تلقین) برنچی رولنی آلادر. هم سویله‌ودن باشقه یوقلاتو ممکن توگل درجه‌سنده‌در. چونکه نیندیگنه اصول ایله یوقلاتورغه تله‌سه کده سوز کرمه‌گانی یوق کبیدر. گیپناتیزم قوّتی ایله یوقلاتلغان آدم کیره‌ك نیندی درجه‌ده بولنسون، سویله‌ب بیورو همیشه بر تورلی اثر ایته‌در، یعنی بر آزغنه یوقلاغان آدمگه نیچاك اثر ایتسه، بیك تیره‌ن یوقیغه کیتکان آدمگه‌ده شولای‌غنه تأثیر ایته‌در. بوندنده معلوم بولدغی اوزره گیپناتیزمده برنچی درجه کیره‌ك نرسه سوز، تلقیندر.

گیپناتیزم قوّتی‌نك اثر ایتووی.

گیپناتیزم ایله یوقلاتلمش آدملر ئوچ قسمگه‌بولنورلر.

برنچی قسم: یوقلاوچیلار اویاندقلری زمان یوقلاغان وقتلرنده نی نرسه‌لر اشله‌گانلکلرندن‌خبردار بولماسلار.

ایکنچی‌قسم: یوقلاوچیلار اویاندقلاری‌زمان یوقلاغان وقتلارنده، نی اشله‌گاناکلرن بر آزن بلسه‌لرده تمام آیروب بله‌ آلماسلار. مثلا یوقو وقتلارنده سویله‌گانن بلسه‌ده، نرسه سویله‌گانن بله آلماس. یاکه یوقلاتوچینك سویله‌ب نرسه بیورغانن بلسه‌ده، باشقه‌آدملرنك سویله‌گانن دخی‌بله‌آلماس.

اوچنچی قسم: یوقلاوچیلار اویانقلاری زمان یوقلاغان وقتلارنده نرسه بولغانــن هر برسن بلــورلر. حتی بولارنــڭ بعضلری اوزلرنده عجب بر اویوشلق بولغانن بلوب، فقطاول اویوشلقده نیچکده قارشی طورا آلماغانلقلارن سویلەرلر، یاکه بعضلری یوقلاولرنده بلمەسلر، یوقلاغانلقلارن بتونلەی انکار ایتەرلر.

بعض تعریفات.

سوزنڭ اثر ایتووی هر وقتده بر بولغانــن ئەیتکان ایدك. بونارغه بناءً گیپناتیزم ایله اثرلەنگان آدمگه «گیپناتیزم یوقوسی» یاکه صنعی یوقو دیب ئەیتولسەده درست، مشهور دوقتور «برنهایم» بونی «تأثیر مقناطیس» دیو بەتسمیه ایتمشدر.

توبەنده بالضرور استعمــال ایتەچکمز، «قاتالەپس» داءالجمود، «آناستــەزی» بطلان حس، «آلوسیناسون» یعنی خرافه، عقلی بوزلو، «سومنامبولیزم» یعنی یوقوده سیر قیلوکبی گیپناتیزمغه مخصوص اصطلاحاتنی بو اورنده تعریف ایتمك تییوشدر.

«قاتالەپس» داءالجمــود: طامــر وسکــرلرنــڭ بر حال مخصوصیدر. بو درجــەده یوقلاغان آدمنڭ اعضــالاری اوز

اختيارنده بولماس. مثلاقاتالەپس حالنه بولغان آدمنك قولن كوتەروب صوكره ييبەرسەك، قولى شول كوتەرلگان روشه قاتوب قالور. اوشانداق آياغن ياكه باشقه اعضاسن تجربه قيلوچى نيندى روشەگنه قويسون. كيرەك يوقلاوچى آدمگه قيين روشده بولسەده شولاى طورر.

„آناستەزی„ یا کە بطلان حس، آورتو وباشقـە تورلی اشلرنی سیزودن بتونلەی محروم بولادر. بو آناستەزی سایەسندە دوقتورلار ایلٔ قیین آپیراتسیەلرنیدە آوروغـە سیز درمیچە قیلورلار. بو زماندەغی کوبرەك دوقتورلارنڭ عمللری او شبونڭ ایلەندر.

„آلوسیناسیون„ یعنی عقلی بوزلو، بو برحالتدرکە، بو روشدە یوقلاغان آدم هیچ بولماغان نرسەلرنی کورر. یاکە تجربەچی آدم نرسە ئەیتسە، آنڭ سوزبنـە اییەروب یاڭلش کورر، باشقە تورلی آڭلار.

مثلا: کون قزو ایکان، صووق دیب بلـووی، یاکـە ئوزی خانەدە بولسە، سین صودە دیولسە درحال صودەبولغان کبی یوزە باشلار. بو آدمنڭ عقلی تمام باشقارغان بولا، ئوزی اشلەگان اشلرنی هر برسن حقیقت دیب بلور. تجربەچی آدم تلەگان نرسەسن اشلەتە آلور. آقنی قارا، قارانی آق، کیچەنی کوندز، کوندزنی کیچە دیب قبول ایتدرور.

„سومنامبولیزم„ یعنی یوقودە سیر قیلـو حالتی غایتدە غریب درجەدە بر نوع یوقودر. بو یوقودەغی آدم اویاو آدم کبی بولور، سویلەشور، یازو یازار، اوقور، یورور، بو حال بر قاراغاندە آلوسیناسیون درجەسینە اوشاسەدە لکن ایکی

آراده‌آیرماباردر. آلوسیناسیون درجه‌سنده حقیقی بر اشه‌یوقدر، اما سومنامبولیزم درجه‌سنده بولغان آدمنڭ اشله‌گان اشلری هر برسی چن وحقیقی اشلرگه طوری کیله‌در. مثلا یوقوده سیر قیلو درجه‌سنده بولغان آدم اوزی بر بولمه‌ده بولوب، تجز به‌چینك ئه‌یتووی بوینچه، ایکنچی بولمه‌ده بولغان یازونی یاکه کتاب‌نی بر ده‌یا کلشمیچه اوقی آلادر. بو آدم ایاك قورقنچلی اورنلارده برده ضررسز یوری آلادر. مثلا بیوك بیولرگه منسه‌ده برده یغلوب توشمه‌س، شولایوق صوغه یاکه باشقه ضررلی اورنلارغه باروب توشمه‌س. چونکه اوزینه ضررنی بله‌در.

سومنامبولیزم درجه‌سنده یوقلاوچیلار حقنده برنیقدر عجب واقعه‌لر ده‌سویله‌نمشدر. مثلا: گیپناتیزم هنوز بوکونگی درجه‌ده ترقی ایتمه‌گان هم بر فن مخصوص ایتوبده صانالماغان زمانده آوروپاده (سومنامبول) بر آپتیککچی بولغان ایمش. شونیده ئه‌یتوب کیتیك: بعض آدملر ده‌یوقوده‌سیر قیلو طومشدن بولادر، کیچه یوقوده وقتنده اورنندن طوروب یورر، حتی بعض اشلر نیده اشله‌ر. یازویازار، اوقور، بوندن‌باشقه کوب نرسه‌لر اشله‌ر. بو آدمنڭ یوقودن طوروب، کوزلری یوملغان حالده بولوب، اوباو کشی کبی اش اشله‌وی غایتده عجبدر.

هر نی ایسه بز آپتیکچیگه کیلیك. بو آپتیکچی کیچ یاتقان اورنندن طوروب یورووون، اش اشله‌ون اوزی بله ایکان. لکن بونی سر ایتوب هیچ کمگه سویله‌مه‌گان ایدی. بو آپتیکچی بر وقتده شهرت قازانغان ظور دوقتوریاننده اشلی باشلادی. بو دوقتور بیك مشهور بولدقدن، دوااوچون کوب آدملر کیله ایدی. شونك اوچون بودوقتورده "ریتسیب" یازو دارولار حاضرله‌و کوب بولوب، بو آپتیکچیده اوشبو خدمتنی ایته، یعنی دوقتور یازغان ریتسیب‌لر بوینچه دارولار حاضرلی ایدی. لکن بوریتسیب‌لر شول قدری کوب بولا، بر آپتیکچی حاضرله‌ب اولگورته آلماسلق درجه‌ده ایدی. دوقتورده بو آپتیکچینك بوقدر ریتسیب‌لرگه دارولار حاضرله‌ب ئولگورتووینه حیران‌قالا ایدی.

واقعا دوقتور مثلا یگرمی‌دورت‌ساعت‌اچنده آپتیکچینك سیگز ساعت یوقوغه محتاج بولدیغن اویلاب هم‌قالغان‌اون‌آلتی ساعت وقتده برده طوقتامیچه اشله‌ون فرض‌ایتوب برحساب یاصامش. بو حساب بوینچه معلوم ریتسیب‌لرنك ئوچدن بر ئلوشن‌گنه اشله‌رگه ممکن‌بولوون‌بلدی. حالبوکه‌هر بر ریتسیب بوینچه دارولار حاضرله‌نوب تمام بولا ایدی. بو حال‌گه دوقتور عجبله‌ندی.

نهایت بواشنكڭ تۆبن بلورگه قرار بیردی. مونكڭ اوچون اوّل باشده فقط بر كون یازغان ریتسیب لرنكڭ نیچه ایدیكن یازوب قویدی. هم یوقو زمانی كیلگانچه آپتیكدن كیتمه‌دی. آپتیكدن كیتكان وقتده دارولاری اشله‌نمه‌گان ریتسیب لرنی صاناب، یوقلار اوچون ئوینه كیتدی. یدی ساعت یوقودن صوڭ اویانور اویانماس طوروب آپتیك گه باروب، كوردی معلوم آپتیكچی اش اورننده ریتسیب لر بوینچه دارولار تمام حاضرله‌نوب بتكان. بو اشكه دوقتور صوڭ درجه‌ده حیران بولدی. چونكه كیچه قالغان ریتسیب لر شول قدر كوب ایدیكه، آپتیكچی تون بوینچه یوقلاماغان تقدیرده‌ده قیینلق بله‌ن گنه بتررلك ایدی. دوقتور آپتیكچیدن نیچك اشله‌ب بتروون صوراسه‌ده، آپتیكچی قناعتله‌نورلك جواب بیرمی ایدی. شولایوق آپتیكچینكڭ ده‌تون بوینچه یوقلامیچه اشله‌گاندر دیورلك یوقو علامتی یوق ایدی. دوقتور ینه بوكون یوقو زمانینه قدر آپتیكده اوطردی. صوڭ یوقلار اوچون ئوینه كیتكان كبی ایشكدن چقدی ایسه‌ده، آپتیكچیگه كورنمیچه ینه‌دن آپتیك كه كروب بر پیرگه یاشرندی، قاچوب طوروب آپتیكچینكڭ بوعجب حالن بلورگه طرشدی.

بر آز وقت اوتكاچ آپتیكچی لامپالارنی سوندروب یوقی بولمه‌سینه كیتدی، كییوملرن صالدی هم اورنینه یوقلارغه

یاتوب ، بیش مینوت‌دن صوڭ مش مش یوقی‌غه‌ده کیتدی . دوقتور همیشه کوته ایدی ، مونه بر چیرك ساعت قدر وقت اوتکاچ آپتیك‌چی یوقلاغان کیلش اورنندن طوردی، هم اش اورنینه باروب لامپانی قابزدی ، دارو حاضرله‌نمه‌گان ریتسیب‌لرن برم‌م بره‌م آلوب دارو حاضرلی باشلادی. بو اشلرنی اشله‌گانده آپتیك‌چینڭ کوزلری تمام یوملغان، یوقی ایله یورگانلگی بیك بیلگولی ایدی. دوقتورده آپتیك‌چینڭ سومنامبول ، یعنی یوقی‌ده سیر قیلوچی ایکانن تمام بلدی . لکن دارولرنڭ ریتسیب بوینچه مقدارلرن اولچه‌وده یوقی ایله خطا ایته‌ر، دارولرنی تییوشلی مقدارده یاصی آلماس دیب اویلی ایدی. شولایده دوقتور بیك دقت ایله قاراب طوردی، آپتیك‌چیده تییوشلی شیشه‌لردن صالوب هر دارونی یاصاغانده مقدارلرن آقرنغنه سویله‌ب یاصی ایدی . بو ره‌وشده هربر دارونی یاصاب بترگاچ هر نرسه‌نی اوز اورنینه قویدی ، لامپانی ینه‌دن سوندروب یوقی اورنینه کیتوب یاتدی.

دوقتور بو آپتیك‌چینڭ ایس‌کیتکچ بر صوره‌تده اشله‌ون بلسه‌ده ، لکن بو حال دوقتورغه همیشه طنچلق بیرمه‌دی. چونکه یوقی حالنده دارولرنی قاتشتورغان وقتده، یاکه فائده‌لی دارو اورنینه ضررلی دارو صالور دیب اویلی ایدی.

دوقتور بواش حقنه أزوب بر تجربه یاصاماقچی بولوب اول کیچده ئوینه کیتدی . ایکنچی کوننی دارو حاضرلەرگه تییوش بولغان ریتسیب آراسینه بر یاکلش رەوشده ریتسیب یازوب کوب ریتسیبلر آراسینه قاتشتروب قویدی . مثلا بو ریتسیبده ایك قوّتلی آدمگەده بر غرامغنه اچەسی دارونی ایکی غرام یارم اچەرگه دیب یازغان ایدی .

دوقتور بو کیچەده آپتیك چینك حالن ، نیندی رەوشده اشلەون تیکشرەچك ، یوقی حالنه ریتسیبلر بوینچه دارولرنی حاضرلەگانده خطا اشلەرمی ، یوقمی ایدیکن تمام بلوب آڭلایاچق ایدی .

اوّلگی کیچەگی کبی دوقتور ینه اول کیچه آپتیكدن آیرلمادی همیشه آنده طوردی . صوڭره یوقی زمانی بیتکاچ آپتیكدن چقغان کبی بولوب آپتیك چیگه بلدرمیچەینه بر بیرگه یەشرنوب طورب کوتدی . آپتیك چیده عادتی اوزره لامپالرنی سوندروب یوقوغه یاتدی ، یارتی ساعت اوتکاندن صوڭ یوقلاغان اورنندن طوردی ، کوزلری یومق ، لامپانی قابزدی ، اش اورنینه کیلوب ریتسیبلر بوینچه دارولر حاضرلەرگه باشلادی .

دوقتور بیك دقت ایلەن آپتیك چینك هر بر اشن تیکشروب قاراب طورا . قصدا یاکلش یازوب قویغان

ریتسیب‌نكڭ چغوون كوته ایدی: شولای ایتوب آپتیكچی دارولار حاضرلی طورغاچ ، معلوم یا گلش یازلغان ریتسیب كیلوب چقدی. آپتیكچی قولینه آلوب قارادی ، اوقودی، بو ریتسیب‌نی كورگاچوك آپتیكچیگه باشقه قیافت كروب ، آوزن آچوب قول‌لارن كوته‌روب؛ بونی! بو! بزنكڭ دوقتور یا گلشقان میكاننی؟ دیب سویلی باشلادی. بر آزدن صوكڭ ینه تیك طوردی ، اویلادی ، نهایت بو ریتسیب بوینچه دارو حاضرله‌رگه یاراماغانون بلوب، دوقتوردن‌ایرته‌گه صورارمن دیب بوریتسیب كاغدن آیروب باشقه‌بر ییرگه قویدی.

دوقتور بو حالنی كورگاچ تمام كوڭلی طنچلاندی، خطا یاصاماغانون‌بلدی. ذكر ایتدكمز اوشبو واقعه‌دن آڭلاشلدغینه كوره كیره‌ك طومشدانوق، كیره‌ك گیپناتیزم‌نكڭ ایلك عجب، ایلك ایس كیتكچ درجه‌سی اوشبو «سومنامبولیزم»، یعنی‌یوقوده سیر قیلو حالیدر.

گیپناتیزم ایله یوقلاتولغان آدمنی اویاتو اصولی.

گیپناتیزم ایله یوقلاتولغان آدمنی اویاتو اصول‌لارن تمام بلمیچه گیپنانیزم‌ایله بر آدمنیده یوقلاتورغه‌هیچ‌یارامیدر.

گیپناتیزمده اویاتو اصوللرن بلوایك مهم اشدر. یوقلاوچی نی اویاتو ئوچون کوب اصوللر باردر، بو اصوللرنك ایك کیره‌کلری بولار در:

١نچی: سوز ایله اویاتو.

٢نچی: مسح، صیپاو ایله اویاتو.

٣نچی: ئورمه‌ك ایله اویاتو.

٤نچی: قاراو ایله.

٥نچی: بو اصوللرنك بر نیچه‌سن بر یولی استعمال ایتو ایله.

سوز ایله اویاتو: یوقلاوچی آدم سومنامبول درجه‌سنه یوقلاتولغان بولسه، بر مینوت اچنده اویانورغه سوز ایله‌ن یعنی بر مینوتده اویانکز دیب ئه‌یتوب بیورو تییوشدر. یا که‌ته‌نینك بر ییرینه‌اوچ مرتبه‌به‌رگاچ اویانکز دیب ئه‌یتوکبی.

بو اصول ایله، سومنامبول حالنه یوقلاوچیلر کوب وقتده اویانورلر.

ئورمه‌ك ایله اویاتو: یوقلاوچینك ایکی کوزی آراسینه قاطیغنه ئورمه‌ك ایله یوقلاوچی اویانور.

مسح، صیپاو ایله اویاتو: ایك یاخشی اصوللردن برسیده بودر. ایکی قول ایله یوقلاوچینك اوّل کوکره‌گن، صوڭره باشن صیپاو تییوش. اوشبو ره‌وشده بر آز صیپاغاچ یوقلاوچی اویانور.

قاراو ایله اویاتو : بو اصول یوغاریده‌غی اصوللر ایله اویاناماغان یوقلاوچیلار ئوچون استعمال ایتولور. یوقلاوچینڭ ایکی کوزی آراسینه دقت بله‌ن بر آز وقت قاراب طورلسه گیپناتیزم یوقوسندن اویانور.

۵نچی - بو اصوللرنڭ بر نیچه‌سن استعمال ایتو ایله اویاتو: مثلا یوقلاوچیغه اویان دیب امر ایتو، ایکی کوزی آراسینه ئورو، کوکره‌گن هم باشن صیپاو ایله اویاتو کبی.

۱نچی - یوقلاوچی آدم سومنامبول حالنده بولسه کوزلرینڭ آراسینه ئورگاچ اویانوون ئه‌یتمك.

۲نچی - مذکور اورنغه ئورگاچ یوغاریده ئه‌یتولگان اورنون صیپارغه یاشلامق.

۳نچی - یوقلاوچی اویاتلدقدن صوڭره آقتق مرتبه یوزینه ئورمك تییوشدر.

له‌تارژی حالنده بولغان آدملرنی سوز یعنی تلقین ایله ممکن بولماسه، قاتاله‌پسی یاکه سومنامبول حالینه‌کیتروب، بیلگولی وقت اچنده اویانوون ئه‌یتو تییوش. مثلا یارطی یاکه بر ساعتدن صوڭ اویان دیب ئه‌یتو کبی. اوشبو آراده مذکور آدمنی تییوشلی اورنن صیپاو هم ایکی کوز آراسینه ئورگه‌له‌ب طوو لازمدر.

گیپناتیزم ایله یوقلاتلمش آدملر یوقلاتلولاری برنچی مرتبه‌گنه بولسه بیك تیز اویانورلار . اما ئوچ دورت مرتبه یوقلاتلغان بولسه‌لار اول وقته تیزگنه اویانماسلار . بعض یوقلاوچیلار باردرکه، گیپناتیزم ایله یوقلاتوچی‌تجربه‌سندن صوك بو آدم یانندن آیرلسه‌ده همیشه یوقلارلر . مونکده مدتی یارتی ساعتدن اون‌بیش‌ساعتکه‌قدر یوقلاوچیلر بولور. حتی بیك سیره‌ك حالده گیپناتیزم ایله بر طوتاش اون‌سیگز ساعت یوقلامش آدم‌لرده کورلمشدر. مذکور وقت اوتکاچ عجب بر صورتده یوقوسندن اویانورلار. مثلا بر تجربه‌نی یازوب کورسه‌تیك:

یوقلاتلمش آدم بیك تیره‌ن یوقوده بولا ، یوقلاتوچی طرفندن صورالغان سوزلرگه جواب بیره، حتی بعض وقتده یوقلاوچی آدم کوبکنه سویله‌شب‌ده اوطرر. شول وقتده یوقلاتوچی‌سوزن‌کیسوب، ایندی‌بیتەر! اویان! دیب‌ئه‌یتسه، یوقلاوچی آدم شول سیکونت‌ده کوزلرن‌آچار هم‌یوقوسندن تمام اویانغان بولور: ایکی‌گنه سیکوند اوّل سویله‌شکان سوزلری برده ایسنده‌قالماغان بولور. مونڭدن‌باشقه‌حاللرده بولغالیدر. مثلا یوقلاتوچی، یوقلاوچیغه بردن اون‌بیش‌که قدر ﭼﭽقروب صاناگز هم اون‌بیش‌دیگان سوزنی ئه‌یتکاچوك

اویانگز دیسه، یوقلاوچی آدم بردن صانی باشلار؛ نیچك اون‌بیش صانینه کیلوب، اون‌بیش دیب ئه‌یتسه، کوزن آچار هم اویانور. فقط نرسه اشله‌گاننی بلمه‌س، یعنی خاطرنده قالماغان بولور. شول‌قدر، کوزن آچقان وقتده اون‌بیش دیگاننده بلمه‌س.

موندن‌باشقه‌دخی عجب حاللر بولغالیدر. اگر یوقلاتوچی ئه‌یتسه، قچقروب بردن اون‌بیش صانغه قدر صانا، اما اون دیگاچ اویانگز دیب. یوقلاوچی بردن صانی باشلار، اون دیگان سوزنی ئه‌یتووی ایله یوقوسندن اویانور. فقط بو، اویانسه‌ده اون‌بیش‌که قدر صاناوینه مانع بولماس، اویانغاچده اون‌بیش‌که قدر صانار. بی اوچون‌بولای اویانغاچده صاناغاننی صورالسه‌سببن اوزیده بلمه‌س. بعض یوقلاوچیلارغه اویانولارن ساعت ایله‌ن وقت تعیین ایته‌رلر، شول وقت‌ییتکاچ اویانورلار.

مثلا: اوشبو وقتدن اون‌یاکه اون‌بیش‌مینوتدن اویانگز دیولسه، شول‌مینوت‌ییتو ایله‌ن اویانورلار. فقط گیپناتیزم ایله یوقلاتوده «یوقلا» دیگان سوز کیره‌ك بولغان کبی، شولایوق گیپناتیزم یوقوسندن اویاتوده‌ده «اویان» دیگان سوز کیره‌کدر.

صوڭ.

—— تمت